

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 31 marca 2025 r.
Znak sprawy: DOS.zs.058.10.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 8717 w sprawie zmian w systemie ubezpieczeń społecznych dla rolników, którzy prowadzą także pozarolniczą działalność zarobkową

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na ww. interpelację¹, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.
W Polsce funkcjonują dwa systemy ubezpieczenia społecznego – system powszechny o charakterze kapitałowym, w którym zdefiniowana jest składka (czyli wysokość emerytury zależy od sumy wpłaconych przez całe życie składek) oraz system rolniczy, któremu nie można przypisać charakteru kapitałowego, a w którym zdefiniowane jest świadczenie (co oznacza, że świadczenie emerytalne jest ustalone w odniesieniu do emerytury podstawowej i jest niezależne od wysokości opłaconych składek) i w konsekwencji emerytura rolnicza w większości finansowana jest z budżetu państwa. Odrębne uregulowania prawne normujące funkcjonowanie ubezpieczenia społecznego rolników oraz powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych powodują, że w sposób odmienny regulowane są zarówno prawa, jak i obowiązki beneficjentów – ubezpieczonych i świadczeniobiorców – tych systemów. Stąd też różnice, m.in. w zakresie zasad ustalania wysokości i prawa do świadczeń. W związku z powyższym samo funkcjonowanie odrębnych systemów powoduje, że statusy podmiotów

¹ Wpływ do MRiRW 26.03.2025 r.

należących do różnych systemów nie mogą być porównywalne i nie należy oczekiwać ich ujednoczenia.

Zasady ustalania prawa do rolniczych świadczeń emerytalnych określa ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z tą ustawą, emerytura rolnicza przysługuje osobie, która spełnia łącznie dwa warunki (1):

- 1) osiągnęła wiek emerytalny (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn);
- 2) podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez co najmniej 25 lat.

Osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 r., przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej uwzględnia się wyłącznie okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. W konsekwencji tego, osoby te mogą być uprawnione jednocześnie do emerytury rolniczej, jak i do emerytury z systemu powszechnego, czyli mają prawo do pobierania obu świadczeń, z tym że należy posiadać co najmniej 25-letni staż ubezpieczeniowy w KRUS oraz odprowadzać składki w powszechnym systemie ubezpieczenia społecznego (ZUS).

Uzależnienie otrzymania emerytury rolniczej od posiadania 25-letniego stażu ubezpieczeniowego rolniczego związane jest z tym, że świadczenie to w ponad 90 procentach finansowane jest ze środków budżetu państwa. W przeciwieństwie do systemu powszechnego, gdzie świadczenia emerytalne są pochodną odprowadzanych składek na ubezpieczenie emerytalne w ZUS i dlatego mogą być ustalone niezależnie od długości stażu ubezpieczeniowego.

Natomiast osoby, które w okresie swojej aktywności zawodowej objęte były różnymi systemami ubezpieczenia (w ZUS i KRUS) i nie nabyły prawa do emerytury rolniczej ze względu na zbyt krótki okres ubezpieczenia rolniczego (tzn. poniżej 25 lat), za okres opłacania składek do KRUS mogą ubiegać się o zwiększenie rolne do emerytury z systemu powszechnego. Zwiększenie o część rolną odpowiada części składkowej emerytury rolniczej i jest pochodną opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Wysokość tego zwiększenia ustala ZUS w oparciu o zasady ustalania wysokości części składkowej emerytury rolniczej określone w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników – po 1% emerytury podstawowej za każdy rok opłacania składek rolniczych (2).

Zatem jeżeli po osiągnięciu wieku emerytalnego osoba ubezpieczona w KRUS nie może się wykazać 25-letnim okresem podlegania ubezpieczeniu, może nadal kontynuować podleganie temu ubezpieczeniu, żeby osiągnąć wymagany okres ubezpieczenia albo

jeżeli podlegała ubezpieczeniu w ZUS może zawnioskować o emeryturę z ZUS wraz ze zwiększeniem za okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Dodatkową pragnę wyjaśnić, że przedstawione rozwiązania w zakresie zbiegu prawa do świadczeń są konsekwencją kompleksowej reformy powszechnego systemu emerytalnego. Od 1 stycznia 1999 r. wprowadzono w systemie powszechnym istotne zmiany wobec urodzonych po 31 grudnia 1948 r. i dlatego konieczna była zmiana w systemie rolnym, aby zagwarantować właściwą relację między dwoma systemami ubezpieczenia społecznego i jednocześnie, aby były zagwarantowane uprawnienia osób przemieszczających między tymi systemami. W opisany powyżej sposób zostały uporządkowane relacje między systemem powszechnym i rolniczym, co znalazło potwierdzenie w orzecznictwie sądowym i praktyce stosowania tych rozwiązań.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia pragnę poinformować, że zmiany w tym zakresie wymagałyby zmian wykraczających poza system ubezpieczenia społecznego rolników i w tym należy upatrywać trudności. Jednocześnie dziękuję za przesłane uwagi i spostrzeżenia. W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi bierzemy pod uwagę i analizujemy wszystkie wnioski oraz postulaty dotyczące systemu ubezpieczenia społecznego rolników.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Art. 19 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2025 r. poz. 197),
- (2) Art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2025 r. poz. 197).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej